

Vlny veder v historii a dnes

Praha 25. 6. 2026

ČHMÚ nabízí přehled meteorologických a klimatologických informací, dat a zajímavostí k vlně extrémně vysokých teplot, které na území České republiky očekáváme v nejbližších dnech a během posledního červnového víkendu.

Co je příčinou tak vysokých teplot, které nás čekají o víkendu?

- Během středy se na území Česka začalo výrazně oteplovat a následující víkend čekáme extrémně teplý. Podobné situace jsme za posledních 10 let zažili již několikrát, ale vždy se nejteplejší vzduch udržel nad západní Evropou, mimo naše území. Tentokrát se ovšem horký vzduch poprvé dostane i k nám.
- Podle aktuálních modelů a ansámblových běhů, které vykazují již jen malou nejistotu, bude mít vzduchová hmota tuto neděli nad naším územím v hladině 850 hPa (ve volné atmosféře kolem 1500 m n.m.) teplotu mezi 23 °C a 25 °C. V roce 2012 bylo 20. srpna podle poledního sondážního měření v Praze v této hladině 23,2 °C. S velkou pravděpodobností tak bude vzduchová hmota v neděli ještě teplejší než před 14 lety, kdy jsme v Dobřichovicích naměřili rekordní teplotu 40,4 °C. Výsledná maxima ale budou záviset i na vlhkosti vzduchu a proudění větru. Právě v roce 2012 se k nám dostal vzduch mimořádně suchý a také mírně foukalo, což nakonec vedlo k tak vysokým teplotám. Tentokrát bude vzduch pravděpodobně ještě sušší. Pozn. hladinu 850 hPa volíme proto, že v této výšce se už neprojevuje denní/noční chod teploty a můžeme tak odhadnout, jak teplá vzduchová hmota se k nám průběžně dostává.
- Podstatný rozdíl oproti roku 2012 také bude fakt, že je červen (tehdy šlo o srpen). Dny jsou mnohem delší (hodin slunečního svitu je více), což může také podstatně ovlivnit denní maximum. Například nedělní den bude o 2 hodiny delší, než tomu bylo 20. srpna 2012. Navíc ráno budeme začínat na mnohem vyšších teplotách, než tomu bylo tehdy v srpnu.
- Už v tuto chvíli tak můžeme říct, že bude rekord s vysokou pravděpodobností překonán. Dokonce není vyloučeno, že se tak stane už v sobotu a následně v neděli. Je také velká šance, že bude rekord překonán výrazně, nevylučujeme i přiblížení nebo překonání 41 °C.

Kde se nejvyšší teploty můžou o víkendu vyskytnout?

- S největší pravděpodobností se maximálních denních teplot dočkáme v Polabí, Poohří, na jižní Moravě, ve středních Čechách, s menší šancí na Plzeňsku.
- Na některých meteorologických stanicích na jižní Moravě a v Polabí/Poohří máme tropické dny (odpolední maximum nad 30 °C) nepřetržitě už od 18. června. V těchto oblastech budou až do neděle nebo až do pondělí. To znamená vlnu tropických dnů dlouhou 12-13 dní na jedné konkrétní stanici. To je bezprecedentní situace, nikdy takto dlouhá vlna v novodobé historii u nás nebyla.

Jaké teplotní rekordy jsme v minulosti naměřili?

- **Nejvyšší** česká hodnota maximální teploty vzduchu 40,4 °C z 20. srpna 2012 zaznamenaná na stanici Dobřichovice.
- **Druhou nejvyšší** hodnotou Česka a dlouho český rekord je 40,2 °C naměřený na stanici Praha-Uhřetěves ze dne 27. července 1983 (manuální klimatologická stanice, která byla v provozu v období let 1920–2012).
- **Třetí** hodnotou je 40,1 °C změřená dne 27. července 1983 na stanicích Plzeň, Bolevec a Sedlčany a historická hodnota z 18. srpna 1892 změřená v Dačicích.

Jsou vlny veder s vysokými teplotami v poslední době častější?

- Vzhledem k dlouhodobému globálnímu oteplování četnost i intenzita vln veder ve světě narůstá, a to platí i pro Českou republiku.
- Průměrný počet horkých (=tropických) dnů za období let 1991–2020 je na našem území cca 11. Pokud si vezmeme posledních 15 let (2011–2025), tak roční průměr vzrostl na více než 13 horkých dnů. Za období 1961–1990 jsme v průměru za jeden rok zaznamenali jen 5 tropických dnů. Například v roce 2024 bylo na území ČR v průměru 18,5 tropických dnů. Nejvíce jich bylo v roce 2015, a to téměř 26.
- Nejvíce po sobě jdoucích tropických dnů v ČR (kdy byl tropický den alespoň na jedné stanici) bylo v srpnu 2015 16 dnů, v období 1. – 16. 8. 2015. Na jedné stanici jich bylo nejvíce 14 – Strážnice, Brod nad Dyjí nebo Husinec, Řež.
- Nejvíce po sobě jdoucích supertropických dnů ($T_{MA} \geq 35$ °C) bylo také v srpnu 2015, a to 10 (6. – 15. 8. 2015).
- Stručně řečeno, od šedesátých let se zvedla teplota o dva stupně Celsia, v létě o tři stupně Celsia a počet tropických dnů narostl trojnásobně – v průměru byly dřív čtyři za rok, teď jich je v tuzemsku dvanáct. Ve městech jich bylo průměrně deset ročně a teď jich je třicet.

Jak často zažíváme tropické noci?

- Hlavně ve městech budou extrémně teplé tento víkend i noci. Zejména ta z neděle na pondělí, kdy teploty nemusí klesnout lokálně pod 25 °C.
- Tropické noci, kdy teplota vzduchu neklesne pod 20 °C, představují významný klimatický fenomén. Zatímco v minulosti byly v České republice spíše raritou, dnes jsou stále častější. Tento jev má přímé dopady na zdraví obyvatel, kvalitu života, ale také na ekosystémy a ekonomiku. Nárůst frekvence tropických nocí je jedním z viditelných projevů lidstvem způsobeného rozvratu klimatu, který můžeme pozorovat nejen prostřednictvím nárůstu průměrné globální teploty vzduchu a oceánů, tání ledovců a permafrostu, posunu podnebných a vegetačních pásů či častějších a silnějších výkyvů počasí, jako je sucho či naopak záplavy, ale má přímé dopady i do oblasti lidského zdraví a ekonomiky.
- Data z Klementina ukazují, že od přelomu 18./19. stol byly tropické noci až do konce 20. století velmi vzácné. Výraznější výskyt byl zaznamenán až v roce 1994 a od roku 2000 jejich počet velmi rychle roste. Rekordním rokem byl 2015, kdy obyvatelé centra Prahy zažili 27 tropických nocí. Přitom průměrný počet tropických nocí ve 20. století byl pouze 1,3 tropické noci ročně. Na začátku 20. let 21. století se v centru Prahy však vyskytuje průměrně 10 tropických nocí za rok. To je významný nárůst na dvojnásobek i oproti méně věrohodnému období let 1775–1810 se zhruba 4,6 tropickými nocemi ročně.

Pár aktuálních zajímavostí nakonec...

- Dnes, ve čtvrtek 25. června byly ke 12:00 h. vydány výstrahy extrémního stupně na sobotu i neděli (teploty nad 37 °C).
- Extrémní stupeň byl naposled vydán v roce 2022, ale jen na jeden den 19. června. Nikdy jsme nevydali na dva dny po sobě.
- Co se týče textových předpovědí, včera byla poprvé v historii napsána možnost 40 °C na neděli.

Více o ČHMÚ

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ, Czech Hydrometeorological Institute, CHMI) je národní služba pro oblast hydrologie, meteorologie, klimatologie a kvality ovzduší. Mimo jiné je zodpovědný za provoz výstražné služby včetně smogového varovného a regulačního systému. Kromě provozu staničních sítí a zajišťování odborných služeb se zabývá také vědeckovýzkumnou činností.

Kontakt:

TISKOVÉ A INFORMAČNÍ ODDĚLENÍ

E: info@chmi.cz

Lenka Hudcová

T: 734 102 611

Klára Nečaská

T: 737 443 077

Hana Stehlíková - vedoucí

T: 733 197 533